

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

№ 45 (522)

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

- *Монгол Улсын Засгийн газрын зарим гишүүдийг томилох тухай*

МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДСЭН ХУУЛИЙН ЦЭЦИЙН ДҮГНЭЛТ

- *Улсын Их Хурлын тухай хуулийн зарим заалт Үндсэн хууль зөрчсөн эсэх тухай маргааныг хянан хэлэлцсэн тухай*

Улсын Их Хурлын Тамгын газар

Улаанбаатар хот

2007 он

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН АЛБАН МЭДЭЭЛЭЛ
Долоо хоног тутмын

Улаанбаатар хот

2007 оны арванхоёрдугаар сарын 7

№45 (522)

Гарчиг

Нэг. МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

566.	Монгол Улсын Засгийн газрын зарим гишүүдийг томилох тухай	Дугаар 90	1070
567.	Засгийн газрын зарим гишүүдийг үүрэгт ажлаас нь чөлөөлөх тухай	Дугаар 91	1071

Хоёр. МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

568.	Зарим хүнийг одон, медалиар шагнах тухай	Дугаар 241	1071
569.	Лувсанжамцын Цогзолмаад Монгол Улсын хөдөлмөрийн баатар цол хүртээх тухай	Дугаар 242	1079
570.	Ринчингийн Еатнасанд Монгол Улсын хөдөлмөрийн баатар цол хүртээх тухай	Дугаар 243	1079
571.	Бадамжавын Чогсомд Монгол Улсын ардын зураач цол хүртээх тухай	Дугаар 244	1079
572.	Банзарын Дамчаад Монгол Улсын ардын жүжигчин цол хүртээх тухай	Дугаар 245	1079
573.	Пагважавын Нямдаваад Монгол Улсын эрүүлийг хамгаалахын гавьяат ажилтан цол хүртээх тухай	Дугаар 246	1080
574.	Нацагийн Хавхад Монгол Улсын шинжлэх ухааны гавьяат зүтгэлтэн цол хүртээх тухай	Дугаар 247	1080
575.	Довдойн Баярт Монгол Улсын шинжлэх ухааны гавьяат зүтгэлтэн цол хүртээх тухай	Дугаар 248	1080
576.	Самдангийн Лувсанноровт Монгол Улсын гавьяат багш цол хүртээх тухай	Дугаар 249	1080
577.	Эрдэнийн Бямбажавт Монгол Улсын гавьяат эдийн засагч цол хүртээх тухай	Дугаар 250	1081
578.	Далайн Дашжамцад Монгол Улсын шинжлэх ухааны гавьяат зүтгэлтэн цол хүртээх тухай	Дугаар 251	1081
579.	Нанжаагийн Лхагвад Монгол Улсын соёлын гавьяат зүтгэлтэн цол хүртээх тухай	Дугаар 252	1081
580.	Балжирын Догмидод Монгол Улсын соёлын гавьяат зүтгэлтэн цол хүртээх тухай	Дугаар 253	1081
581.	Гүнчингийн Дашганд Монгол Улсын гавьяат багш цол хүртээх тухай	Дугаар 254	1082
582.	Даваасүрэнгийн Дамбалзлжээд Монгол Улсын гавьяат уурхайчин цол хүртээх тухай	Дугаар 255	1082
583.	Сүхбаатарын Пүрэвжавт Монгол Улсын хүний гавьяат эмч цол хүртээх тухай	Дугаар 256	1082
584.	Балжийн Лхагваад Монгол Улсын гавьяат жүжигчин цол хүртээх тухай	Дугаар 257	1082

585.	Лувсангийн Самбалхүндэвт Монгол Улсын урлагийн гавъяат зүтгэлтэн цол хүртээх тухай	Дугаар 258	1083
586.	Чулууны Чинбатад Монгол Улсын урлагийн гавъяат зүтгэлтэн цол хүртээх тухай	Дугаар 259	1083
587.	Мөёобуугийн Булганд Монгол Улсын урлагийн гавъяат зүтгэлтэн цол хүртээх тухай	Дугаар 260	1083
588.	Энхбатын Бадар-Ууганд Монгол Улсын гавъяат тамирчин цол хүртээх тухай	Дугаар 261	1083
589.	Кувейт Улсын зарим иргэдийг одон, медалиар шагнах тухай	Дугаар 267	1084

Гурав. МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДСЭН ХУУЛИЙН ЦЭЦИЙН ДҮГНЭЛТ

590.	Улсын Их Хурлын тухай хуулийн зарим заалт Үндсэн хууль зөрчсөн эсэх тухай маргааныг хянан хэлэлцсэн тухай	Дугаар 12	1084
------	---	-----------	------

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2007 оны 12 дугаар сарын 05-ны өдөр

Дугаар 90

Улаанбаатар хот

Монгол Улсын Засгийн газрын зарим гишүүдийг томилох тухай

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Хорин тавдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 6 дахь заалт, Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 1, 2 дахь хэсэг, санал хураалтын дүнг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Засгийн газрын гишүүн, сайдаар дор дурдсан хүмүүсийг томилсугай:

1/Монгол Улсын Засгийн газрын гишүүн, Монгол Улсын шадар сайдаар Миезгомбын Энхболдыг;

2/Монгол Улсын Засгийн газрын гишүүн, Барилга, хот байгуулалтын сайдаар Цэрэндашийн Цолмонг;

3/Монгол Улсын Засгийн газрын гишүүн, Батлан хамгаалахын сайдаар Жамъяндоржийн Батхуягийг;

4/Монгол Улсын Засгийн газрын гишүүн, Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны сайдаар Нордовын Болормааг;

5/Монгол Улсын Засгийн газрын гишүүн, Гадаад хэргийн сайдаар Санжаасүрэнгийн Оюуныг;

6/Монгол Улсын Засгийн газрын гишүүн, Нийгмийн хамгаалал, хөдөлмөрийн сайдаар Дамдингийн Дэмбэрэлийг;

7/Монгол Улсын Засгийн газрын гишүүн, Сангийн сайдаар Чүлтэмийн Улааныг;

8/Монгол Улсын Засгийн газрын гишүүн, Үйлдвэр, худалдааны сайдаар Халзхүүгийн Наранхүүг;

9/Монгол Улсын Засгийн газрын гишүүн, Хууль зүй, дотоод хэргийн сайдаар Цэндийн Мөнх-Оргилыг;

10/Монгол Улсын Засгийн газрын гишүүн, Хүнс, хөдөө аж ахуйн сайдаар Цэрэндоржийн Ганхуягийг;

11/Монгол Улсын Засгийн газрын гишүүн, Эрүүл мэндийн сайдаар Бямбаагийн Батсэрээдэнийг;

12/Монгол Улсын Засгийн газрын гишүүн, Монгол Улсын сайд-Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын даргаар Нямаагийн Энхболдыг.

2.Энэ тогтоолыг 2007 оны 12 дугаар сарын 05-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ДЭД ДАРГА

ДИДЭВХТЭН

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2007 оны 12 дугаар сарын 05-ны өдөр

Дугаар 91

Улаанбаатар хот

Засгийн газрын зарим гишүүдийг үүрэгт ажлаас нь чөлөөлөх тухай

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Хорин тавдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 6 дахь заалт, Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 1 дэх заалтыг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1. Мэндсайханы Энхсайханыг Монгол Улсын Засгийн газрын гишүүн, Монгол Улсын шадар сайдын;

Мишигийн Сономпилийг Монгол Улсын Засгийн газрын гишүүн, Батлан хамгаалахын сайдын;

Өлзийсайханы Энхтүвшинг Монгол Улсын Засгийн газрын гишүүн, Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны сайдын;

Нямаагийн Энхболдыг Монгол Улсын Засгийн газрын гишүүн, Гадаад хэргийн сайдын;

Дамдингийн Дэмбэрэлийг Монгол Улсын Засгийн газрын гишүүн, Нийгмийн хамгаалал, хөдөлмөрийн сайдын;

Надмидын Баяртсайханыг Монгол Улсын Засгийн газрын гишүүн, Сангийн сайдын;

Цэрэнгийн Даваадоржийг Монгол Улсын Засгийн газрын гишүүн, Үйлдвэр, худалдааны сайдын;

Доржийн Одбаярыг Монгол Улсын Засгийн газрын гишүүн, Хууль зүй, дотоод хэргийн сайдын;

Дэндэвийн Тэрбишдагвыг Монгол Улсын Засгийн газрын гишүүн, Хүнс, хөдөө аж ахуйн сайдын;

Данзандаржаагийн Туяаг Монгол Улсын Засгийн газрын гишүүн, Эрүүл мэндийн сайдын;

Сундуйн Батболдыг Монгол Улсын Засгийн газрын гишүүн, Монгол Улсын сайд-Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын даргын үүрэгт ажлаас тус тус чөлөөлсүгэй.

2. Энэ тогтоолыг 2007 оны 12 дугаар сарын 05-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ДЭД ДАРГА

Д.ИДЭВХТЭН

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2007 оны 11 дүгээр сарын 22-ны өдөр

Дугаар 241

Улаанбаатар хот

Зарим хүнийг одон, медалиар шагнах тухай

Үйлдвэрлэл, үйлчилгээ, боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, эрүүл мэнд, хөдөө аж ахуй, геологи, уул уурхай, эрчим хүч, нийтийн аж ахуйн үйлчилгээ, тээвэр, даатгал, спорт, хил

хамгаалах, төр захиргааны болон төрийн бус байгууллагад олон жил үр бүтээлтэй ажиллаж байгаа дор дурдсан хүмүүсийг одон, медалиар шагнасугай.

ХӨДӨЛМӨРИЙН ГАВЬЯАНЫ УЛААН ТУГИЙН ОДОНГООР:

1. Ринчиннямын Амаржаргал - Улсын Их Хурлын гишүүн

2. Олдохын Буянтогтох - Сэлэнгэ аймгийн ИТХТ-ийн нарийн бичгийн дарга

3. Жанлавын Бямбажав - Үндсэн хуулийн цэцийн Тамгын газрын референт

4. Равжуурын Бяцхан - Дархан-Уул аймгийн Дархан сумын 5 дугаар багийн Засаг дарга

5. Сумъяасүрэнгийн Ганхуяг - Төв аймгийн Баянцогт сумын малчин

6. Донровын Жадамбаа - Улаанбаатар хотын ҮЭ-ийн хорооны хөдөлмөрт зуучлах төвийн зохицуулагч

7. Жамбын Жаргалсайхан - Сангийн яамны Эдийн засгийн нэгдсэн бодлогын газрын орлогч дарга

8. Рагчаагийн Лхагвасүрэн - Баянхонгор аймгийн "Нэг баг-нэг шилдэг бүтээгдэхүүн" хөдөлгөөний зөвлөлийн дарга

9. Чойжамцын Раднаа - Улсын Их Хурлын гишүүн

10. Ишдоржийн Рэнцэндорж - Нийслэлийн нийтийн тээврийн "Автобус-1" ХК-ийн жолооч

11. Хандсүрэнгийн Цэнд-Аюуш - Дундговь аймгийн Байгаль орчны албаны дарга

ЦЭРГИЙН ГАВЬЯАНЫ УЛААН ТУГИЙН ОДОНГООР:

1. Ядамдоржийн Пүрэвдорж - ХЦДС-ийн дэд захирал, хошууч генерал

2. Лүндэнгийн Чимэддорж - Зэвсэгт хүчний 013 дугаар ангийн захиралч, хурандаа

"АЛТАН ГАДАС" ОДОНГООР:

1. Даваадоржийн Адъяа - БСШУЯ-ны Сургалтын төрийн сангийн мэргэжилтэн

2. Андивааны Ариунаа - Баян-Өлгий аймгийн Өлгий сумын ахлах 2 дугаар сургуулийн захирал

3. Равдангийн Амарбаясгалан - Улсын клиникийн төв эмнэлгийн мэдрэлийн их эмч

4. Цэдэнгомбын Баасанжав - Нийслэл дэх хувийн хэвшлийн "Улаанбаатар-Эрдэм-Оюу" дээд сургуулийн тэнхмийн эрхлэгч

5. Дашзвэгийн Баатарсүрэн - ТЗУААЭГ-ын харъяа автобаазын жолооч

6. Гантгийгын Баатарсүх - Хэнтий аймгийн Мэргэжлийн сургалт үйлдвэрлэлийн төвийн дэд захирал

7. Рагчаагийн Бадамдамдин - Улсын Их Хурлын гишүүн

8. Санжаагийн Бадарч - Дорнод аймаг дахь бүсийн олон нийтийн "Талын Монгол" радиогийн захирал

9. Лувсанжамцын Бадрах - "Монголын цахилгаан холбоо" ХК-ийн телефон хэрэглэгчийн товчооны ахлах инженер

10. Гончигравжаагийн Базаррагчаа - Төв аймгийн Баянжаргалан сумын малын эмч

11. Дашаалайн Базарсад - Нийслэлийн Баянзүрх дүүргийн 11 жилийн 33 дугаар сургуулийн математикийн багш

12. Сангийн Банди - Баянхонгор аймгийн Баянлиг сумын өндөр настан, төр захиргааны байгууллагын ахмад ажилтан

13. Цэрэннадмидын Батжаргал - Нийслэл дэх "Тархины саатай хүүхдийн эрх ашгийг хамгаалах нийгэмлэг" ТББ-ын тэргүүн

14. Очирын Батбаатар - Архангай аймгийн Батцэнгэл сумын Засаг даргын тамгын газрын даамал

15. Гомбожавын Батгэрэл - МУЗН-ийн ажилтан

16. Базарсадын Батцэрэн - Дорнод аймгийн Мэргэжлийн сургалт үйлдвэрлэлийн төвийн номын санч

17. Сүрэнжавын Батчулуун - Нийслэлийн барилга угсралт, засвар үйлчилгээний "МВС" ХХК-ийн ерөнхий захирал

18. Чойсүрэнгийн Бат-Эрдэнэ - Нийслэлийн Баянгол дүүргийн Засаг даргын Тамгын газрын дарга

19. Дашдондогийн Баярсайхан - Иргэний агаарын тээврийн "МИАТ" ХК-ийн В-737-800 онгоцны 2 дугаар нисгэгч

20. Цээрэгзэнгийн Болормаа - Нийслэлийн Сонгинохайрхан дүүргийн ЗДТГ-ын ахлах зохион байгуулагч

21. Манжийн Булган - Нийслэл дэх хувийн хэвшлийн "Улаанбаатар-Эрдэм-Оюу" дээд сургуулийн менежер

22. Доживийн Бүтэд - Говь-Алтай аймгийн Есөнбулаг сумын 4 дүгээр цэцэрлэгийн багш

23. Самбуугийн Бямбаа - ХААИС-ийн Кибернетикийн тэнхмийн багш

24. Жимбээгийн Бямбажав - Төв аймгийн Нэгдсэн эмнэлгийн мэдрэлийн их эмч

25. Ядмаагийн Галхүү - Говь-Алтай аймаг дахь Анагаах ухааны коллежийн ерөнхий нягтлан бодогч

26. Цэрэнгийн Ганболд - МУИС-ийн Улс төр судлалын тэнхмийн эрхлэгч

27. Цэндийн Гаравдэмбэрэл - Нийслэлийн Баянгол дүүргийн Татварын хэлтсийн татварын улсын байцаагч

28. Түээлийн Ганболд - Нийслэл дэх хөгжмийн уран бүтээлчдийн "Эгшиглэнт тэнхлэг холбоо" ТББ-ын менежер

29. Мөнхбаярын Гонжав - ШУА-ийн Хими, хими-технологийн хүрээлэнгийн эрдэм шинжилгээний ахмад ажилтан

30. Жанымханы Гриша - Нийслэлийн Сүхбаатар дүүргийн 109 дүгээр цэцэрлэгийн эрхлэгч

31. Нацагийн Даваадаш - Нийслэл дэх нийгмийн эмзэг бүлэгт туслах "Мөнх Итгэл" ТББ-ын зөвлөх, яруу найрагч

32. Дарьзавын Даваадорж - Нийслэлийн Налайх дүүргийн эрчим хүчний салбарын ахмад ажилтан

33. Жанцангийн Дагва - Нийслэлийн Сонгинохайрхан дүүргийн 12 дугаар хорооны өндөр настан

34. Дэлэгийн Дамдин - Говь-Алтай аймгийн Төгрөг сумын 11 жилийн дунд сургуулийн сургалтын менежер

35. Надмидын Дамдиндорж - Баянхонгор аймгийн Хүрээмарал сумын Засаг дарга

36. Жаргалын Дорж - Нийслэлийн эрүүл мэндийн "Монгол хундгана" хувийн уламжлалт эмнэлэгийн их эмч

37. Түндэвийн Доржбал - Монголросцветмет нэгдлийн ерөнхий захирлын орлогч

38. Дэмбэрэлийн Доржпалам - Нийслэлийн Налайх дүүргийн ЗДТГ-ын зохион байгуулагч

39. Галсангийн Дугаржав - Дорнод аймгийн МАХН-ын дэргэдэх Ахмадын хорооны дарга

40. Жамбалдоржийн Дэнцэвдулам - Нийслэлийн Чингэлтэй дүүргийн 8 дугаар хорооны өндөр настан, ахмад багш

41. Аюурын Занахүү - Өмнөговь аймгийн Гурвантэс сумын дунд сургуулийн захирал

42. Пүрэвийн Зоригтбаатар - Баянхонгор аймгийн Засаг дарга

43. Цэрэнчимэдийн Зоригтбаатар - Монголын Залуучуудын холбооны ерөнхийлөгч

44. Шагдарсүрэнгийн Ичинхорлоо - Нийслэл дэх эрүүл мэндийн "Зосын гол" ХХК-ийн шүдний эмнэлгийн их эмч

45. Сэрсэнжавын Жанрайжав - Нийслэлийн Сонгинохайрхан дүүргийн 17 дугаар хорооны өндөр настан, ахмад багш

46. Ичингийн Лантуубаатар - Сүхбаатар аймгийн Уулбаян сумын хүн эмнэлгийн эрхлэгч

47. Зоригтын Лонжид - МУИС-ийн Нийгмийн шинжлэх ухааны сургуулийн багш

48. Батжаргалын Лхасүрэн - Дархан-Уул аймгийн Байгаль орчны албаны дарга

49. Базарын Магсаржав - Монгол Улсын Төрийн хэлний зөвлөлийн ажлын албаны дарга

50. Сумъяагийн Мандах - МҮОНРТ-ийн ММ агентлагийн зураглаач

51. Оросоогийн Мэндбаяр - Үндэсний Аудитын газрын 2 дугаар газрын захирал

52. Лувсанжавын Мягмар - Үндэсний статистикийн газрын аргачлал шинжилгээ, судалгааны газрын мэргэжилтэн

53. Долгорын Налдуу - Дорноговь аймгийн "Усжуулагч" ХХК-ийн мастер, жолооч

54. Минжаадоржийн Намжилдорж - Дорнод аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газрын хэлтсийн дарга, улсын ахлах байцаагч

55. Нэргүйн Нацагдорж - Улаанбаатар хотын ерөнхий архитектор бөгөөд нийслэлийн барилга, хот байгуулалт, төлөвлөлтийн газрын дарга

56. Ядамын Нацагдорж - Үндсэн хуулийн цэцийн Тамгын газрын нягтлан бодогч

57. Хайзансамбуугийн Норов - Нийслэлийн Сонгинохайрхан дүүргийн 4 дүгээр хорооны олон нийтийн байцаагч

58. Дамдинсүрэнгийн Нямаа - Хөвсгөл аймгийн Ренчинлхүмбэ сумын ЗДТГ-ын түшмэл

59. Чулуунбаатарын Нямдорж - Нийслэлийн Аудитын газрын шинжээч

60. Гэрэлийн Ойдов - "НИК" ХК-ийн Завхан аймаг дахь салбарын дарга, УИХ-ын гишүүний бие төлөөлөгч

61. Рэнцэнсүрэнгийн Оргиохүү - ГХЯ-ны консулын газрын ажилтан

62. Равдангийн Оюун - Монгол Улсаас БНСУ-д суугаа Элчин сайдын яамны зөвлөх

63. Төмөрбаатарын Оюун - Нийслэлийн Баянгол дүүргийн "Эрдмийн ундраа" цогцолбор сургуулийн мэдээлэл, соёлын ажилтан

64. Санагдын Оюунцэцэг - Нийслэлийн уул уурхайн "Вагнер Ази тоног төхөөрөмж" ХХК-ийн менежер

65. Буян-Өлзийгийн Оюунчулуун - Нийслэлийн ОСНАА-н "Батбаян-Бүрд" ХХК-ийн дарга

66. Лхамсүрэнгийн Рагчаабазар - Нийслэл дэх Монгол Оросын хамтарсан "Евро-Ази лазер" ХХК-ийн ерөнхий захирал

67. Түвдэнгийн Сайнбилэг - Увс аймгийн "Чандмань урлаг" хоршооны сийлбэрчин

68. Долгорсүрэнгийн Сандаг-Очир - Дорноговь аймгийн "Усжуулагч" ХХК-ийн бригадын дарга

69. Шаравын Содномцэрэн - Нийслэлийн ОСНАА-н Удирдах газрын хэлтсийн дарга

70. Дашнямын Сувдхүү - Нийслэлийн Сонгинохайрхан дүүргийн ЗДТГ-ын мэргэжилтэн

71. Данзангийн Сүрэнхорлоо - Биений тамир, спортын улсын хорооны дэд дарга

72. Цэрэндоржийн Сүхбаатар - Булган аймгийн Дашинчилэн сумын малчин

73. Цэдэндамбын Сүхбат - Орхон аймгийн Гэр бүлийн ордны ашиглалтын өмнөх захиргааны дарга

74. Дуламдоржийн Тогтохсүрэн - Өвөрхангай аймгийн ИТХТ-ийн дарга

75. Күдербайн Тилеуберди - Баян-Өлгий аймгийн "Эрчим" ХК-ийн засварын инженер

76. Жанцандоржийн Түмэнбаяр - Төв аймгийн Аргалант сумын Засаг даргын орлогч

77. Жаргалын Түмэннаст - Нийслэлийн барилгын "Дорнын-Өргөө" ХХК-ийн гагнуурчин

78. Жамсрангийн Урангуяа - МУИС-ийн түүхийн тэнхмийн багш

79. Нацагийн Халтар - Ховд аймгийн эрчим хүчний "Алтай трест" ХХК-ийн эдийн засагч

80. Дамдингийн Хишгээ - Дархан-Уул аймгийн "Дарханы дулааны цахилгаан станц" ХК-ийн цахилгааны нарийн хэмжүүрийн монтер

81. Чүлтэмдоржийн Цолмон - ЭМШУИС-ийн багш

82. Дашаагийн Цэдэнбал - Сангийн яамны Дотоод ажлын төлөвлөлт, зохион байгуулалт, хяналт хариуцсан мэргэжилтэн

83. Банзрагчийн Цэрэн - Сөүл дахь "Монгол-Улаанбаатар" соёлын төвийн Улаанбаатар хотын төлөөлөгч

84. Дамбийн Чулуунбаатар - Дорноговь аймгийн ИТХТ-ийн дарга

85. Шинэнгийн Шадав - Завхан аймгийн Тосонцэнгэл сумын "Дайхацү" ОНӨҮГ-ын дизель станцын монтер

86. Даваагийн Шинэхүү - Говь-Алтай аймгийн Тонхил сумын ЗДТГ-ын түшмэл

87. Очирын Энхболд - ОБЕГ-ын Дорнод аймаг дахь Улсын нөөцийн салбарын дарга, шадар ахмад

88. Жумдааны Энхжаргал - Нийслэлийн авто замын "Насны зам" ХХК-ийн ерөнхий захирал

89. Цумбын Энхээ - Нийслэлийн Хан-Уул дүүргийн 11 жилийн 52 дугаар сургуулийн математикийн багш

90. Жанчивын Эрдэнэ - Говь-Алтай аймгийн Боловсрол, соёлын газрын дарга

91. Мамбуугийн Эрдэнэбилэг - Говьсүмбэр аймгийн Нэгдсэн эмнэлгийн мэс заслын тасгийн эрхлэгч

92. Цэвээний Эрдэнэбилэг - "Монгол даатгал" компанийн Хан-Уул дүүрэг дэх даатгалын салбарын захирал

93. Довчингийн Эрдэнэчимэг - Нийслэлийн худалдаа үйлчилгээний "Баянцээл" ХХК-ийн захирал

ЦЭРГИЙН ГАВЬЯНЫ ОДОНГООР:

1. Кадерханы Аскер - ХХЕГ-ын ар тал, инженер техникийн газарт зэвсэглэл, инженер, техникийн хэлтсийн инженерийн албаны дарга, дэд хурандаа

2. Чойдогийн Бурмаа - ХХЕГ-ын ар тал, инженер техникийн газарт хувцасны албаны дарга, хурандаа

3. Самбуугийн Мижид - Хилийн 0243 дугаар ангийн захиргаа хүний нөөцийн тасгийн дарга

4. Дамдинжавын Цэрэнсодном - Нийслэлийн Сонгинохайрхан дүүргийн 7 дугаар

хорооны өндөр настан, 2 дайны ахмад дайчин

ХӨДӨЛМӨРИЙН ХҮНДЭТ МЕДАЛИАР:

1. Нясын Аранлав - Завхан аймгийн худалдаа, үйлчилгээний "Тэсийн гол" ХХК-ийн амралтын газрын нярав

18. Мягмарцэрэнгийн Билэгбаатар - Нийслэлийн "Улаанбаатар цахилгаан түгээх сүлжээ" ХК-ийн Налайх салбарын эдийн засагч

2. Пүрэвдагвын Баатар - Өвөрхангай аймгийн Уянга сумын ИТХТ-ийн дарга

19. Будсүрэнгийн Болормаа - Сангийн яамны ахлах мэргэжилтэн

3. Сундуйн Балжинням - Сүхбаатар аймгийн Нэгдсэн эмнэлгийн сүрьеэгийн тасгийн их эмч

20. Алхавын Боранбай - Хилийн 0165 дугаар ангийн тооцооны нягтлан бодогч

4. Жанчивын Батдэлгэр - Дархан-Уул аймгийн "Дарханы дулааны цахилгаан станц" ХК-ийн механик цехийн сантехник дулаацуулга салхилуурын засварчин

21. Рагчаагийн Буяндадалай - Сэлэнгэ аймгийн Шаамар сумын ИТХТ-ийн дарга

22. Ширбазарын Галя - Дорноговь аймгийн Ус цаг уур, орчны шинжилгээний төвийн ахлах техникч

5. Тамарагийн Батжаргал - Нийслэлийн ОСНАА-н "Өнөр горхи" ХХК-ийн хэсгийн инженер

23. Жигжидийн Ганбат - СЯ-ны төсвийн бодлого зохицуулалтын газрын орлогын хэлтсийн дарга

6. Балдоржийн Батмөнх - ТВ-9, МҮОНРТ-ийн Хэнтий аймаг дахь суурин төлөөлөгч

24. Хүрэнбандийн Ганболд - Нийслэлийн ЗДТГ-ын авто баазын жолооч

7. Санжаагийн Батмөнх - Нийслэлийн ОСНАА-н "Сансар Өргөө" ХХК-ийн захирал

25. Магсаржавын Гантуяа - МУИС-ийн Нийгмийн шинжлэх ухааны сургуулийн багш

8. Рагчаагийн Батсайхан - Нийслэлийн Хүүхэд, залуучуудын газрын орлогч дарга

26. Бадлайн Ганхуяг - Геологийн төв лабораторийн токарьчин

9. Лүүрэвийн Батсуурь - Дархан-Уул аймгийн "Шарын гол" ХК-ийн ТУЗ-ийн нарийн бичгийн дарга

27. Гончигийн Ганхуяг - Нийслэлийн ОСНАА-н "СИМС" ХХК-ийн машинист

10. Чойжинжавын Батсүх - Дорнод аймгийн Сэргэлэн сумын Засаг дарга

28. Мягмарын Ганхуяг - Нийслэлийн ЗДТГ-ын авто баазын жолооч

11. Норолхоожавын Баттулга - Нийслэлийн худалдаа, үйлчилгээний "М-Си-Эс Электроникс" ХХК-ийн дэд захирал

29. Юндэнгийн Ганхуяг - Нийслэлийн уул уурхайн "Багануур" ХК-ийн өрмийн машинч

12. Цэрэннадмидын Батхүү - МУБИС-ийн тэнхмийн эрхлэгч

30. Сүхбаатарын Ганцэцэг - Нийслэлийн Чингэлтэй дүүргийн 10 дугаар хорооны зохион байгуулагч

13. Шаравсэнгийн Батцэнгэл - Нийслэлийн Сүхбаатар дүүргийн 35 дугаар сургуулийн захирал

31. Даваасүмбэрэгийн Гончигсүрэн - ЭМШУИС-ийн тэнхмийн эрхлэгч

14. Жамбалын Батцэнгэл - Төв аймгийн Угтаалцайдам сумын ИТХТ-ийн дарга

32. Баатархүүгийн Гэрэлмаа - СЯ-ны төсвийн бодлого зохицуулалтын газрын мэргэжилтэн

15. Лхүндэвийн Баяраа - Дархан-Уул аймгийн "Дархан дулааны цахилгаан станц" ХК-ийн зуухан цехийн дарга

33. Цэнддаваагийн Даваадорж - МУИС-ийн Эдийн засгийн сургуулийн тэнхмийн эрхлэгч

16. Бат-Очирын Баярсайхан - Өмнөговь аймгийн Номгон сумын Засаг дарга

34. Базарсэдын Даваасүрэн - Нийслэлийн Налайх дүүргийн Мэргэжлийн сургалт үйлдвэрлэлийн төвийн мастер багш

17. Тэрбишийн Баярсайхан - Нийслэлийн авто замын "Хурдны зам" ХХК-ийн объектын дарга

35. Бэгзсүрэнгийн Даваасүрэн - Геологийн төв лабораторийн чанарын менежер

36. Халзангийн Дамба-Осор - Сэлэнгэ аймгийн "Сэлэнгэ энерго" ОНӨҮГ-ын ерөнхий инженер

37. Сэрээтэрийн Долгормаа - Дорноговь аймгийн Нэгдсэн эмнэлгийн эмэгтэйчүүдийн тасгийн бага эмч

38. Шилхүүгийн Дотлойбалдан - Нийслэл дэх Ус сувгийн удирдах газрын диспетчер инженер

39. Найдангийн Дулмаа - Дархан-Уул аймгийн "Дархан дулааны цахилгаан станц" ХК-ийн тооцооны техникч

40. Батсуурийн Дүүрэнбаяр - Нийслэлийн "Дулааны III цахилгаан станц" ХК-ийн ахлах машинч

41. Найдангийн Дэлгэрчимэг - МҮОНРТ-ийн ММ агентлагийн ахлах редактор

42. Жамъяндоржийн Жавзмаа - Нийслэлийн Чингэлтэй дүүргийн Эрүүл мэндийн нэгдлийн их эмч

43. Дашзэвэгийн Жаргалсайхан - "Төвийн бүсийн цахилгаан дамжуулах сүлжээ" ХК-ийн Эрдэнэт Хархорины салбарын Баянхонгор аймаг дахь хэсгийн техникч

44. Сүхээгийн Жаргалсайхан - Орхон аймгийн Баян-Өндөр сумын ИТХТ-ийн дарга

45. Рэнцэнгийн Жаргалтуяа - Дорнод аймгийн Хэрлэн сумын 6 дугаар сургуулийн захирал

46. Осороны Жулаа - Баян-Өлгий аймгийн Өлгий сумын ахлах 2 дугаар сургуулийн бага ангийн багш

47. Цэвээнжавын Зоригтбат - Сангийн яамны мэргэжилтэн

48. Дашдоржийн Итгэл - Нийслэлийн Өмчийн харилцааны газрын мэргэжилтэн

49. Дамдингийн Коля - Хөвсгөл аймгийн Мөрөн сумын малчин

50. Авылхайрын Күпаш - Баян-Өлгий аймгийн 1 дүгээр цэцэрлэгийн багш

51. Баасандашийн Лхамхүү - Нийслэлийн ОСНАА-н Удирдах газрын хяналтын инженер

52. Даримаагийн Маам - Дорноговь аймгийн Аудитын газрын аудитор

53. Байгарагийн Мандат - ЗТАЖЯ-ны төслийн удирдагч

54. Дамбын Марууш - Говь-Алтай аймгийн Эрдэнэ сумын соёлын төвийн эрхлэгч

55. Ёндонгийн Мөнхбаяр - Нийслэл дэх Ус сувгийн удирдах газрын цэвэрлэх байгууламжийн жолооч

56. Жанцангийн Мөнхбаяр - Нийслэл дэх уул уурхайн "Монголросцветмет" нэгдлийн цахилгааны ерөнхий механикч

57. Нарангийн Мөнхсүх - СЯ-ны Төрийн сангийн газрын мэргэжилтэн

58. Мөнхөөгийн Мөнхтулга - Эрчим хүчний зохицуулах газрын албаны дарга

59. Чимэгээгийн Нансалмаа - Нийслэлийн Сүхбаатар дүүрэг дэх "Буратино-Мальвина" цэцэрлэгийн туслах багш-нярав

60. Чимэдийн Нарангуа - Нийслэлийн Чингэлтэй дүүргийн ЗДТГ-ын зохион байгуулагч

61. Чимэдхүүгийн Наранжаргал - Өвөрхангай аймгийн ЗДТГ-ын мэргэжилтэн

62. Доржлаламын Нарантунгалаг - Хөгжим бүжгийн коллежийн төгөлдөр хуурын багш

63. Жигжидийн Наранцэцэг - Дундговь аймгийн Дэлгэрцогт сумын ЗДТГ-ын мэргэжилтэн

64. Балбарын Наранцацрал - Завхан аймгийн Отгон сумын ИТХТ-ийн нарийн бичгийн дарга

65. Балжхүүгийн Наранцэцэг - Дархан-Уул аймгийн Орхон сумын ИТХТ-ийн дарга

66. Хөхийн Насанбаатар - Нийслэлийн ОСНАА-н "Хаусинг сервис" ХХК-ийн эзлжийн инженер

67. Анандын Нэргүй - Геологийн төв лабораторийн шинжилгээний инженер

68. Лхагваагийн Нямжав - "Ээрмэл" ХК-ийн гэрээ эрх зүйн хэлтсийн дарга

69. Цэвэгдоржийн Нямжав - Авто замын хяналт судалгааны төвийн ажилтан

70. Сэнгээгийн Нямсүрэн - Сэлэнгэ аймгийн Жавхлант сумын Засаг дарга

71. Ухнаагийн Одвой - Дархан-Уул аймгийн "Дарханы дулааны цахилгаан станц" ХК-ийн цахилгааны цехийн засварчин

72. Түдэвийн Онхлойд - ШУА-ийн Одон орон, геофизикийн судалгааны төвийн эрдэм шинжилгээний туслах ажилтан

73. Донгойн Осормаа - Завхан аймгийн Сонгино сумын ЗДТГ-ын нягтлан бодогч
74. Ендонбалын Отгонбаяр - Нийслэлийн Чингэлтэй дүүргийн 18 дугаар хорооны Засаг дарга
75. Пүрэвийн Отгонбаяр - Нийслэлийн ОСНАА-н "Ашид Ундрах" ХХК-ийн захирал
76. Гэндэнпилэйн Оюун - Нийслэл дэх уул уурхайн "Монголросцветмет" нэгдлийн санхүүч
77. Довдонгийн Оюун - Дорнод аймгийн Аудитын газрын ерөнхий нягтлан бодогч, хянан байцаагч шинжээч
78. Дуламжавын Оюун - Дархан-Уул аймгийн "Дарханы Дулааны цахилгаан станц" ХК-ийн бага эмч
79. Лувсанямын Оюун - Ховд аймгийн Үенч сумын хүн эмнэлгийн эрхлэгч, их эмч
80. Цэрэнжавын Оюун - Нийслэлийн Сүхбаатар дүүргийн 25 дугаар тусгай сургуулийн багш
81. Борхүүгийн Оюунбилэг - Нийслэлийн барилга хот байгуулалт, төлөвлөлтийн газрын хяналтын инженер
82. Гэндэнжавын Оюунцэцэг - Сэлэнгэ аймгийн ардын дуу бүжгийн "Сэлэнгийн долгио" чуулгын дуучин
83. Найдансүрэнгийн Оюунцэцэг - П.Н.Шастины нэрэмжит Клиникийн төв эмнэлгийн дотрын их эмч
84. Цэгмидийн Пунцагдаш - Нийслэлийн ОСНАА-н "Эма энд Би" ХХК-ийн нярав
85. Цэндийн Пүрэв - ХЦДС-ийн судлаач-ажилтан
86. Лхамсүрэнгийн Пүрэвдаваа - Нийслэл дэх Ус сувгийн удирдах газрын ус хангамжийн албаны засварын хэсгийн техникч
87. Ганхүүгийн Пүрэвдорж - Төв аймгийн Дэлгэрхаан сумын ЗДТГ-ын ажилтан
88. Мандарын Пүрэвсүрэн - Орхон аймаг дахь Монгол-Оросын хамтарсан уулын баяжуулах "Эрдэнэт" үйлдвэрийн спорт цогцолборын арга зүйн
89. Гомбосүрэнгийн Рина - Нийслэлийн Сүхбаатар дүүргийн 109 дүгээр цэцэрлэгийн багш
90. Цэвээндоржийн Сайнжаргал - Дархан-Уул аймгийн Нийгмийн даатгалын хэлтсийн тэтгэврийн байцаагч
91. Загдын Самбуудорж - Нийслэлийн ОСНАА-н "Хаусинг сервис" ХХК-ийн машинист
92. Найдангийн Сандив - Нийслэлийн барилгын "Дорнын -Өргөө" ХХК-ийн цахилгааны инженер
93. Баасанжавын Саранпил - Нийслэлийн ЗДТГ-ын авто баазын нярав
94. Батмөнхийн Содонцэцэг - Нийслэлийн Чингэлтэй дүүргийн 1 дүгээр хорооны нийгмийн ажилтан
95. Жунайн Сувд - ЭМШУИС-ийн тэнхмийн эрхлэгч
96. Чулууны Сүрэнхорлоо - Увс аймгийн Тариалан сумын ИТХ-ын ажилтан
97. Гомбын Сэлэнгэ - Нийслэлийн уул уурхайн "Багануур" ХК-ийн токарчин
98. Самдангийн Тавхай - Дархан-Уул аймгийн "Дарханы дулааны цахилгаан станц" ХК-ийн зуухны ашиглалтын инженер
99. Сэрээлхүмбийн Төмөрбаатар - Дархан-Уул аймгийн Шарын гол сумын Засаг даргын тамгын газрын дарга
100. Рэгзэнгийн Тунгалаг - Монголын Үндэсний дээд сургуулийн хууль зүйн салбарын захирал
101. Сангийн Тэгшбаяр - Баянхонгор аймгийн Жинст сумын Засаг дарга
102. Лхамсүрэнгийн Уламбаяр - "Анод" банкны тэргүүн дэд захирал
103. Хоролсүрэнгийн Ундраа - Сангийн яамны төрийн сангийн газрын ахлах мэргэжилтэн
104. Дармаагийн Уранцэцэг - Нийслэлийн барилга хот байгуулалт, төлөвлөлтийн газрын газар зохион байгуулагч
105. Дашзэвэгийн Уранчимэг - МАХН-ын Баянгол дүүргийн хорооны нягтлан бодогч
106. Пунцагийн Үржинханд - Нийслэлийн Баянгол дүүргийн "Оюуны Ундраа" цогцолбор сургуулийн бага ангийн багш
107. Сосорбарамын Хажидсүрэн - Нийслэл дэх эмийн үйлдвэрлэлийн "Моносфарм трейд" ХХК-ийн тооцооны нягтлан бодогч
108. Тасранжавын Халтар - Нийслэлийн ЗДТГ-ын авто баазын жолооч

109. Дугарын Ханджав - ШУТИС-ийн харьяа Уул уурхайн хүрээлэнгийн лабораторийн эрхлэгч
110. Цэрэнбатын Хорлоо - Нийслэлийн барилга хот байгуулалт, төлөвлөлтийн газрын Сүхбаатар дүүрэг хариуцсан архитектор
111. Гелгөний Хумаа - Нийслэлийн ОСНАА-н "Хаусинг сервис" ХХК-ийн нярав
112. Ядмаагийн Цогзолмаа - Нийслэлийн ЗДТГ-ын авто баазын диспетчер
113. Дашнамжилын Цэвэлмаа - Нийслэлийн Баянзүрх дүүргийн Эрүүл мэндийн нэгдлийн мэдрэлийн их эмч
114. Нямдаагийн Цэнд-Аюуш - Төв аймгийн Баянцандмань сум дахь уул уурхайн "Монвольф-рам" ХХК-ийн захирал
115. Гомбодоржийн Цэндсүрэн - Нийслэлийн Чингэлтэй дүүргийн 16 дугаар хорооны Засаг дарга
116. Гунгаадашийн Цэцэгэ - Төв аймгийн Зуунмод сумын ЗДТГ-ын мэргэжилтэн
117. Лхамжавын Цэцэгэ - Сангийн яамны бичиг хэргийн ажилтан
118. Цэндэжавын Цэрэндорж - Нийслэлийн "Дулааны цахилгаан станц-IV" ХК-ийн хэлтсийн дарга
119. Даржаагийн Цэрэндүлэм - Баянхонгор аймгийн Жинст сумын 1 дүгээр багийн ИНХТ-ийн дарга
120. Бямбаагийн Цэцэгбал - Нийслэлийн барилгын "Дорнын -Өргөө" ХХК-ийн боловсон хүчин
121. Дашээвэгийн Цэцэгмаа - Орхон аймгийн Нэгдсэн эмнэлгийн үйлчилгээний тасгийн эрхлэгч
122. Должингийн Чимгээ - Хөгжим бүжгийн коллежийн багш
123. Алтанбаярын Чимэдмаа - Дархан-Уул аймгийн Нийгмийн даатгалын хэлтсийн үйлчилгээний тасгийн дарга
124. Чойжилжавын Чимэдцогзол - Дархан-Уул аймгийн Нийгмийн даатгалын хэлтсийн шимтгэлийн байцаагч
125. Ярвааны Чүлтэм - Нийслэлийн нийтийн тээврийн "Автобус-1" ХК-ийн жолооч
126. Шагдаржавын Шүрэнцэцэг - Нийслэлийн Багануур дүүргийн ЗДТГ-ын зохион байгуулагч
127. Чойжоогийн Энхбаатар - Дорноговь аймгийн Хатанбулаг сумын малчин

128. Мажаахүүгийн Энхбат - Улс төрийн Боловсролын академийн Дундговь аймаг дахь салбарын эрхлэгч
129. Мөнхжаргалын Энхболд - Нийслэлийн Өмчийн харилцааны газрын мэргэжилтэн
130. Бямбаагийн Энхжаргал - Нийслэлийн ахуйн үйлчилгээний "Ганга гоёл" ХХК-ийн оёдогчин
131. Гэндэнжамцын Энхзаяа - Хэнтий аймгийн Хэрлэн сумын 1 дүгээр сургуулийн бага ангийн багш
132. Пүрэвийн Энхээ - Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг Барилга, хот байгуулалт, нийтийн аж ахуйн үндэсний төвийн мэргэжилтэн
133. Пүрэвсүрэнгийн Эрдэнэбат - МҮОНРТ-ийн харьяа телевизийн УКВ станцын ерөнхий инженер
134. Хоролдуламын Юмчмаа - Нийслэлийн боловсролын "Говь" сургалтын төвийн ерөнхий захирал
135. Жамъяндоржийн Янжмаа - Нийслэлийн Сонгинохайрхан дүүргийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын ажлын албаны зохион байгуулагч

ЦЭРГИЙН ХҮНДЭТ МЕДАЛИАР:

1. Зундуйн Дорж - ХХЕГ-ын мэргэжлийн удирдлагын газрын хил хамгаалалтын хэлтсийн мэргэжилтэн, дэд хурандаа
2. Ядамсүрэнгийн Ганбаатар - Хилийн 0108 дугаар ангийн соёл, сурталчилгаа мэдээллийн тасгийн дарга, дэд хурандаа
3. Батгомбын Ганболд - ХХЕГ-ын мэргэжлийн удирдлагын газрын хил хамгаалалтын хэлтсийн мэргэжилтэн, хурандаа
4. Цогоогийн Зоригтсайхан - Замын Цагдаагийн газрын байцаагч
5. Бэнзрагчийн Мөнхсайхан - ХЦДС-ийн захиргаа, нууцын ажилтан, дэд хурандаа
6. Хусъяны Нарантуяа - Хилийн 0252 дугаар ангийн эдийн засагч, цалин хөлсний нягтлан бодогч, ахмад
7. Мягмарын Энхтайван - ХХЕГ-ын хяналт шинжилгээ, үнэлгээний хэлтсийн авто техникийн шалгах албаны дарга, дэд хурандаа

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛОГЧ**

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2007 оны 11 дүгээр сарын 22-ны өдөр

Дугаар 242

Улаанбаатар хот

Лувсанжамцын Цогзолмаад Монгол Улсын хөдөлмөрийн баатар цол хүртээх тухай

Соёл урлагийн байгууллагад он удаан жил идэвх зүтгэл, үр бүтээлтэй ажиллаж, үндэсний дуурь, жүжиг, киноны шилдэг дүрүүдийг чадварлаг бүтээж, монголын соёл урлагийг хөгжүүлэх, гадаад оронд сурталчлах, залуу уран бүтээлчдийг сургаж бэлтгэхэд оруулсан онцгой хувь нэмрийг нь үнэлж "Эртний сайхан" чуулгын уран сайхны

удирдаач Лувсанжамцын Цогзолмаад Монгол Улсын хөдөлмөрийн баатар цол хүртээж, Сүхбаатарын одон, "Алтан соёмбо" тэмдгээр шагнасугай.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2007 оны 11 дүгээр сарын 22-ны өдөр

Дугаар 243

Улаанбаатар хот

Ринчингийн Батнасанд Монгол Улсын хөдөлмөрийн баатар цол хүртээх тухай

Иргэний агаарын тээврийн онгоцоор 26 сая км замыг нисэхийн аюулгүй байдал, нислэгийн аюулгүй ажиллагааг хангаж туулан, гадаад, дотоодын олон мянган зорчигчдод найдвартай үйлчилж, Бойнг маягийн хүнд онгоцыг чадамгай эзэмшин, монголын иргэний агаарын тээвэрт орчин үеийн стандартыг нэвтрүүлэх, залуу нисгэгч нарыг сургаж, дадлагажуулахад оруулж байгаа онцгой

хувь нэмрийг нь үнэлж "МИАТ" ХК-ийн Боинг-В737-800 онгоцны дарга Ринчингийн Батнасанд Монгол Улсын хөдөлмөрийн баатар цол хүртээж, Сүхбаатарын одон, "Алтан соёмбо" тэмдгээр шагнасугай.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2007 оны 11 дүгээр сарын 22-ны өдөр

Дугаар 244

Улаанбаатар хот

Бадамжавын Чогсомд Монгол Улсын ардын зураач цол хүртээх тухай

Боловсрол, мэргэжлийн урлагийн байгууллагад олон жил үр бүтээлтэй ажиллан, уран сайхны шинэ эрэл хайгуул хийж, түүх, ажил хөдөлмөр, хөрөг, байгалийн сэдэвт шилдэг уран зураг олныг туурвиж, монголын дүрслэх урлагийг хөгжүүлэх, алтан сан хөмрөгийг баяжуулах, залуу уран бүтээлчдийг сургаж бэлтгэхэд оруулсан дорвитой

хувь нэмрийг нь үнэлж Монголын орчуудын эвлэлийн зураач Бадамжавын Чогсомд Монгол Улсын ардын зураач цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2007 оны 11 дүгээр сарын 22-ны өдөр

Дугаар 245

Улаанбаатар хот

Банзарын Дамчаад Монгол Улсын ардын жүжигчин цол хүртээх тухай

Урлаг, соёлын байгууллагад он удаан жил үр бүтээлтэй ажиллаж, уран сайхны киноны гол ба туслах дүрүүдийг мэргэжлийн өндөр түвшинд чадварлаг бүтээхийн зэрэгцээ кино зохиол бичиж найруулан, гадаадын киног эх хэлнээ орчуулан дуу оруулж, монголын кино урлагийг хөгжүүлэхэд

оруулсан бодитой хувь нэмрийг нь үнэлж жүжигчин Банзарын Дамчаад Монгол Улсын ардын жүжигчин цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2007 оны 11 дүгээр сарын 22-ны өдөр

Дугаар 246

Улаанбаатар хот

Пагважавын Нямдаваад Монгол Улсын эрүүлийг хамгаалахын гавъяат ажилтан цол хүртээх тухай

Эрүүл мэндийн салбар, төрийн байгууллагуудад олон жил үр бүтээлтэй ажиллаж эрүүл мэндийн салбарыг зах зээлийн харилцаанд шилжүүлэх, хүн амын эрүүл мэндийн тусламжийн чанар хүртээмжийг дээшлүүлэх, эрүүл мэндийн шинжлэх ухааныг хөгжүүлэхэд оруулсан хувь нэмрийг нь үнэлж Халдварт өвчин судлалын

үндэсний төвийн зөвлөх, академич Пагважавын Нямдаваад Монгол Улсын эрүүлийг хамгаалахын гавъяат ажилтан цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2007 оны 11 дүгээр сарын 22-ны өдөр

Дугаар 247

Улаанбаатар хот

Нацагийн Хавхад Монгол Улсын шинжлэх ухааны гавъяат зүтгэлтэн цол хүртээх тухай

Боловсрол, шинжлэх ухааны салбарт олон жил үр бүтээлтэй ажиллаж философийн шинжлэх ухаанд шинэ сэтгэлгээ, арга зүйг бий болгох, нийгмийн хөгжлийн онолыг шинэчлэх, монголын нийгмийн хөгжлийн онол, бодлогын үзэл баримтлалыг боловсруулахад чиглэгдсэн бүтээлүүд туурвиж, социологийн шинжлэх ухаан, буддын гүн ухааны судлалыг үүсгэн хөгжүүлэхэд

оруулсан хувь нэмрийг нь үнэлж МУИС-ийн Нийгмийн шинжлэх ухааны сургуулийн философийн тэнхмийн багш, доктор, профессор Нацагийн Хавхад Монгол Улсын шинжлэх ухааны гавъяат зүтгэлтэн цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2007 оны 11 дүгээр сарын 22-ны өдөр

Дугаар 248

Улаанбаатар хот

Довдойн Баярт Монгол Улсын шинжлэх ухааны гавъяат зүтгэлтэн цол хүртээх тухай

Шинжлэх ухааны салбарт олон жил үр бүтээлтэй ажиллаж, эртний нүүдэлчдийн түүх соёлын дурсгалыг судлах, сурталчлах, хадгалж хамгаалах, монголын археологийн шинжлэх ухааныг хөгжүүлэх, эрдэмтэн судлаачдын залгамж халааг бэлтгэхэд оруулсан хувь нэмрийг нь үнэлж ШУА-

ийн Археологийн хүрээлэнгийн секторын эрхлэгч, доктор, профессор Довдойн Баярт Монгол Улсын шинжлэх ухааны гавъяат зүтгэлтэн цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2007 оны 11 дүгээр сарын 22-ны өдөр

Дугаар 249

Улаанбаатар хот

Самдангийн Лувсанноровт Монгол Улсын гавъяат багш цол хүртээх тухай

Боловсрол, төр захиргаа, төрийн бус байгууллагад он удаан жил үр бүтээлтэй ажиллаж, Монгол Улсын боловсрол, соёл, нийгмийн хөгжил, дэвшилд оруулсан хувь нэмрийг үнэлж ахмад

ажилтан Самдангийн Лувсанноровт Монгол Улсын гавъяат багш цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2007 оны 11 дүгээр сарын 22-ны өдөр

Дугаар 250

Улаанбаатар хот

Эрдэнийн Бямбажавт Монгол Улсын гавъяат эдийн засагч цол хүртээх тухай

Төр захиргаа, санхүү, эдийн засгийн төв байгууллагад олон жил үр бүтээлтэй ажиллаж, Монгол Улсын эдийн засаг, төсөв, санхүүгийн бодлогыг боловсруулан хэрэгжүүлэх, төрийн сангийн удирдлага, төсвийн төлөвлөлтийн үндэслэлийг сайжруулах, санхүүгийн системийг боловсронгуй болгоход оруулсан хувь нэмрийг

үнэлж "Их тусч" ХХК-ийн захирал Эрдэнийн Бямбажавт Монгол Улсын гавъяат эдийн засагч цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2007 оны 11 дүгээр сарын 22-ны өдөр

Дугаар 251

Улаанбаатар хот

Далайн Дашжамцад Монгол Улсын шинжлэх ухааны гавъяат зүтгэлтэн цол хүртээх тухай

Боловсролын салбарт олон жил үр бүтээлтэй ажиллаж, шинжилгээ-судалгааны ажлын үр дүнг үйлдвэрлэлд нэвтрүүлж, дээд боловсролтой инженер техникийн боловсон хүчнийг бэлтгэх ажлыг удирдан зохион байгуулах, барилгын салбарын зах зээлийн эрэлтэд нийцсэн сургалтын стандартыг шинэчлэх, сургалтын арга барилыг боловсронгуй болгоход оруулсан хувь нэмрийг нь

үнэлж ШУТИС-ийн эрдэм шинжилгээ технологийн проректор, догтор, профессор Далайн Дашжамцад Монгол Улсын шинжлэх ухааны гавъяат зүтгэлтэн цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2007 оны 11 дүгээр сарын 22-ны өдөр

Дугаар 252

Улаанбаатар хот

Нанжаагийн Лхагвад Монгол Улсын соёлын гавъяат зүтгэлтэн цол хүртээх тухай

Хэвлэл мэдээллийн байгууллагад он удаан жил үр бүтээлтэй ажиллаж сэтгүүл зүйн олон төрлөөр шилдэг бүтээлүүд бичиж туурвин, сэтгүүл зүй, ардчилал, чөлөөт хэвлэлийн хөгжилд оруулсан хувь нэмрийг үнэлж сэтгүүлч, орчуулагч

Нанжаагийн Лхагвад Монгол Улсын соёлын гавъяат зүтгэлтэн цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2007 оны 11 дүгээр сарын 22-ны өдөр

Дугаар 253

Улаанбаатар хот

Балжирын Догмидод Монгол Улсын соёлын гавъяат зүтгэлтэн цол хүртээх тухай

Хэвлэл мэдээллийн байгууллага, утга зохиолын салбарт олон жил идэвх зүтгэл, үр бүтээлтэй ажиллаж, шилдэг кино, тууж, өгүүллэг, хөрөг нийтлэлүүд туурвиж, монголын утга зохиолын хөгжилд оруулсан хувь нэмрийг нь үнэлж

зохиолч Балжирын Догмидод Монгол Улсын соёлын гавъяат зүтгэлтэн цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2007 оны 11 дүгээр сарын 22-ны өдөр

Дугаар 254

Улаанбаатар хот

Гүнчингийн Дашганд Монгол Улсын гавъяат багш цол хүртээх тухай

Боловсролын салбарт олон жил үр бүтээлтэй ажиллаж, сургуулийн материаллаг баазыг бэхжүүлэн, багш, сурагчдын ажиллаж, суралцах таатай орчинг бүрдүүлж, боловсролын шинэчлэлийг ерөнхий боловсролын сургуулийн үйл ажиллагаанд нэвтрүүлэх шинэ загвар боловсруулан мөрдөж, сургалтын арга барилыг

боловсронгуй болгоход оруулсан хувь нэмрийг нь үнэлж Нийслэлийн Сүхбаатар дүүргийн 24 дүгээр сургуулийн ахмад багш Гүнчингийн Дашганд Монгол Улсын гавъяат багш цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2007 оны 11 дүгээр сарын 22-ны өдөр

Дугаар 255

Улаанбаатар хот

Даваасүрэнгийн Дамбалэлжээд Монгол Улсын гавъяат уурхайчин цол хүртээх тухай

Түлш эрчим хүч, уул уурхайн салбарт олон жил үр бүтээлтэй ажиллаж, уул уурхайн салбарт тэргүүний арга барил, шинэ техник технологийг нэвтрүүлэн, уул уурхайн үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэхэд оруулж байгаа хувь нэмрийг нь үнэлж "Багануур" ХК-ийн гүйцэтгэх захирал

Даваасүрэнгийн Дамбалэлжээд Монгол Улсын гавъяат уурхайчин цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2007 оны 11 дүгээр сарын 22-ны өдөр

Дугаар 256

Улаанбаатар хот

Сүхбаатарын Пүрэвжавт Монгол Улсын хүний гавъяат эмч цол хүртээх тухай

Орон нутгийн эрүүл мэндийн байгууллагад олон жил санаачилга, үр бүтээлтэй ажиллаж аймгийн нэгдсэн эмнэлэг, Бүсийн оношлогоо эмчилгээний төвийн материаллаг баазыг бэхжүүлэн шинэ тоног төхөөрөмжөөр хангаж, эмчилгээ үйлчилгээний чанарыг сайжруулан хүн амын эрүүл мэндийг хамгаалахад оруулж байгаа хувь нэмрийг

нь үнэлж Дорнод аймгийн Бүсийн оношлогоо эмчилгээний төвийн их эмч Сүхбаатарын Пүрэвжавт Монгол Улсын хүний гавъяат эмч цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2007 оны 11 дүгээр сарын 22-ны өдөр

Дугаар 257

Улаанбаатар хот

Балжийн Лхагваад Монгол Улсын гавъяат жүжигчин цол хүртээх тухай

Орон нутгийн урлагийн байгууллагад олон жил үр бүтээлтэй ажиллаж ардын болон зохиолын дуу, үндэсний сонгодог дуурийн ари романсыг мэргэжлийн өндөр түвшинд дуулж, уран бүтээлийнхээ санг баяжуулан, монголын дууны урлагийг өөрийн оронд төдийгүй гадаад орнуудад сурталчлах, залуу дуучид, уран бүтээлчдийг

сургаж, бэлтгэхэд оруулж байгаа хувь нэмрийг нь үнэлж Говь-Алтай аймгийн ардын дуу бүжгийн "Алтай" чуулгын гоцлол дуучин Балжийн Лхагваад Монгол Улсын гавъяат жүжигчин цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2007 оны 11 дүгээр сарын 22-ны өдөр

Дугаар 258

Улаанбаатар хот

Лувсангийн Самбалхүндэвт Монгол Улсын урлагийн гавъяат зүтгэлтэн цол хүртээх тухай

Соёл урлаг, боловсролын байгууллагад олон жил үр бүтээлтэй ажиллаж, ардын үлээвэр хөгжмийн зэмсгийг чадварлаг эзэмшин дэлхийн сонгодог болон үндэсний хөгжмийн зохиолуудыг гоцлон тоглож, үндэсний хөгжмийг гадаад оронд сурталчлах, окутан залуучуудад сургаж, өвлүүлэх, төрийн үндэсний их найрал хөгжмийг

үүсгэн байгуулахад оруулсан хувь нэмрийг нь үнэлж Хөгжим, Бүжгийн коллежийн хөгжмийн багш Лувсангийн Самбалхүндэвт Монгол Улсын Урлагийн гавъяат зүтгэлтэн цол хүртээсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ**
Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2007 оны 11 дүгээр сарын 22-ны өдөр

Дугаар 259

Улаанбаатар хот

Чулууны Чинбатад Монгол Улсын урлагийн гавъяат зүтгэлтэн цол хүртээх тухай

Мэргэжлийн урлагийн байгууллагад олон жил үр бүтээлтэй ажиллаж, монголын хөгжмийн урлагийг хөгжүүлэх, гадаад оронд сурталчлах, хөгжмийн урлагийн өндөр зэрэглэлийн мэргэжилтэй боловсон хүчин бэлтгэхэд оруулж байгаа хувь нэмрийг нь үнэлж Хөгжим, Бүжгийн коллежийн багш

Чулууны Чинбатад Монгол Улсын урлагийн гавъяат зүтгэлтэн цол хүртээсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ**
Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2007 оны 11 дүгээр сарын 22-ны өдөр

Дугаар 260

Улаанбаатар хот

Моёбуугийн Булганд Монгол Улсын урлагийн гавъяат зүтгэлтэн цол хүртээх тухай

Мэргэжлийн урлагийн байгууллагад олон жил үр бүтээлтэй ажиллан, олон шилдэг нийтийн дууг мэргэжлийн өндөр түвшинд зохиож, монголын хөгжмийн урлагийг хөгжүүлэх, урлагийн мэргэжилтэй боловсон хүчин бэлтгэхэд оруулж байгаа хувь нэмрийг нь үнэлж Хөгжим, Бүжгийн

коллежийн багш Моёбуугийн Булганд Монгол Улсын урлагийн гавъяат зүтгэлтэн цол хүртээсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ**
Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2007 оны 11 дүгээр сарын 22-ны өдөр

Дугаар 261

Улаанбаатар хот

Энхбатын Бадар-Ууганд Монгол Улсын гавъяат тамирчин цол хүртээх тухай

Сонирхогчдын боксын спортын төрлөөр тив, дэлхий, олон улс болон улсын аварга шалгаруулах тэмцээнүүдэд удаа дараа амжилттай оролцож, Ази тивийн аваргын алт, дэлхийн аваргын мөнгөн медаль хүртсэн амжилтыг нь үнэлж Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газрын "Сүлд" спорт

хорооны тамирчин Энхбатын Бадар-Ууганд Монгол Улсын гавъяат тамирчин цол хүртээсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ**
Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2007 оны 11 дүгээр сарын 23-ны өдөр

Дугаар 267

Улаанбаатар хот

Кувейт Улсын зарим иргэдийг одон, медалиар шагнах тухай

Монгол Улс, Кувейт Улсын харилцаа, нэмрийг нь үнэлж Кувейт Улсын иргэн дараах хамтын ажиллагааг бэхжүүлэхэд оруулсан хувь хүмүүсийг одон, медалиар шагнасугай.

"АЛТАН ГАДАС" ОДОНГООР:

1. Шейх Нассер Сабах Аль-Ахмад Аль Сабах - Кувейт Улсын Эмирийн тамгын газрын хэрэг эрхлэх сайд
2. Бадэр Мешари Аль-Хумайди - Кувейт Улсын газрын тосны сайд

"НАЙРАМДАЛ" МЕДАЛИАР:

Хишам Ибрахим Аль Вакаяан - Арабын эдийн засгийн хөгжлийн Кувейтын сангийн дэд захирал

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДСЭН ХУУЛИЙН ЦЭЦИЙН ДҮГНЭЛТ

2007 оны 11 дүгээр сарын 28-ний өдөр

Дугаар 12

Улаанбаатар хот

УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТУХАЙ ХУУЛИЙН ЗАРИМ ЗААЛТ ҮНДСЭН ХУУЛЬ ЗӨРЧСӨН ЭСЭХ ТУХАЙ МАРГААНЫГ ХЯНАН ХЭЛЭЛЦСЭН ТУХАЙ

Үндсэн хуулийн цэцийн хуралдааны танхим 15.00 цаг

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн цэцийн дунд суудлын хуралдааныг Үндсэн хуулийн цэцийн орлогч дарга Н.Жанцан даргалж, гишүүдэд Ж.Амарсанаа, П.Очирбат /илтгэгч/, Ж.Болдбаатар, Ц.Сарантуяа нарын бүрэлдэхүүнтэй, нарийн бичгийн даргаар Д.Нарантуяаг оролцуулан Үндсэн хуулийн цэцийн хуралдааны танхимд нээлттэй хийв.

"Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.3-т "Чуулган нь нэгдсэн хуралдаан, байнгын хороодын дагнасан буюу хамтарсан түүнчлэн нам, эвслийн бүлгийн хуралдаанаас тус тус бүрдэнэ" гэж заасан нь дор дурдсан байдлаар Монгол Улсын Үндсэн хуулийн холбогдох заалтуудтай зөрчилдөж байна.

Үндсэн хуулийн цэцийн дунд суудлын хуралдаанд өргөдөл гаргагч Нийслэлийн Баянгол дүүргийн 15 дугаар хорооны оршин суугч, иргэн Н.Ариунболд, Улсын Их Хурлын итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчөөр Улсын Их Хурлын гишүүн Д.Дондог нар оролцов.

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Хорин долдугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт "Улсын Их Хурал бүрэн эрхээ чуулган, зохион байгуулалтын бусад хэлбэрээр хэрэгжүүлнэ", Хорин долдугаар зүйлийн 2 дахь хэсэгт "Улсын Их Хурлын ээлжит чуулган хагас жил тутам нэг удаа тавиас доошгүй ажлын өдөр чуулна" гэж тус тус заасан байдаг. Монгол Улсын төрийн эрх барих дээд байгууллага болох Улсын Их Хурал нь ийнхүү Үндсэн хуульд заасны дагуу хууль тогтоох онцгой бүрэн эрхээ "чуулган" гэсэн зохион байгуулалтын үндсэн хэлбэрээрээ хэрэгжүүлж байдаг бөгөөд харин чуулган /ээлжит/ нь хагас жилдээ нэг удаа тавиас доошгүй ажлын өдөр чуулах талаар заасан байна.

Хуралдаанаар Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.3 дахь хэсгийн зарим заалт Үндсэн хуулийн Нэгдүгээр зүйлийн 2, Хорин долдугаар зүйлийн 1, 2, Далдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн заалтыг зөрчсөн эсэх тухай маргааныг хянан хэлэлцэв.

Нэг, Нийслэлийн Баянгол дүүргийн 15 дугаар хорооны оршин суугч, иргэн Н.Ариунболд Үндсэн хуулийн цэцэд хандаж гаргасан өргөдөлдөө:

Уг заалтад "Улсын Их Хурал чуулна" гэж заагаагүй байх бөгөөд харин "Улсын Их Хурлын

“чуулган” “чуулна” гэж түүний зохион байгуулалтын үндсэн хэлбэрийг тодотгож заасан нь ихээхэн анхаарал татаж байдаг юм. “Чуулна” гэдэг үг нь өөрөө цуглана, хуралдана гэсэн үгнүүдтэй ижил утгыг илэрхийлж байдаг бөгөөд эдгээр утгын хүндэтгэсэн илэрхийлэл юм. Тиймээс “чуулган чуулна” гэснийг “чуулган хуралдана, өөрөөр хэлбэл чуулганы хуралдаан болно” гэж ойлгож болох юм.

Монгол Улсын Үндсэн хуульд Улсын Их Хурлын зохион байгуулалтын үндсэн хэлбэрийг “чуулган” гэж нэрлэж байхаар тогтоосон бөгөөд уг зохион байгуулалтын хэлбэрийн заавал хуралдах өдрийн доод хязгаарыг тодорхой зохицуулан заажээ. “Чуулган” нь Улсын Их Хурлын хууль тогтоох бүрэн эрхийг хэрэгжүүлдэг үндсэн хэлбэрийн хувьд зохион байгуулалтын бусад хэлбэрүүдээсээ ялгаатай байдаг. Тийм ч учраас Үндсэн хуулийн холбогдох заалтад “...чуулган ... чуулна” хэмээн зохион байгуулалтын бусад хэлбэрээс тодотгон заасан нь санамсаргүй орсон заалт биш бөгөөд Монгол Улсын Их Хурлыг байнгын ажиллагаатай парламент болгосон ихээхэн үнэ цэнэтэй заалт юм.

Чуулганы үйл ажиллагааны хэлбэр нь олноороо хэлэлцэж олонхийн саналаар шийдвэрлэдэг ардчилсан зарчимд тулгуурласан хуралдаан л байдаг учраас чуулган ба түүний хуралдаан /чуулганы хуралдаан/ гэсэн ойлголтууд нь хоорондоо ялгаагүй нэг л ойлголт гэж үзэж байна.

Иймд Улсын Их Хурлын гишүүдийн олонхи хүрэлцэн ирснээр хүчин төгөлдөр болдог чуулган гэсэн зохион байгуулалтын үндсэн хэлбэрт зохион байгуулалтын бусад хэлбэрийг багтаах болсон Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.3 дахь хэсэг нь Үндсэн хуулийн Хорин долдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн “Улсын Их Хурал бүрэн эрхээ чуулган, зохион байгуулалтын бусад хэлбэрээр хэрэгжүүлнэ” гэсэн заалтыг шууд утгаараа зөрчиж байна.

Улсын Их Хурлын тухай хуулийн уг заалтад заасны дагуу байнгын хороо, нам, эвслийн бүлэг хуралдсан нь чуулганы үйл ажиллагааны нэг хэсэг болж улмаар тухайн өдөрт чуулган чуулснаар /хуралдсанаар/ тооцуулах болсон нь чуулганы заавал чуулах /хуралдах/ өдрийн доод хязгаарыг заасан Үндсэн хуулийн Хорин долдугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн “Улсын Их Хурлын ээлжит чуулган хагас жил тутам нэг удаа тавиас доошгүй ажлын өдөр чуулна”, мөн уг зүйлийн 6 дахь хэсгийн “Улсын Их Хурлын чуулганы ... хуралдааныг гишүүдийн олонхи хүрэлцэн ирснээр хүчинтэйд үзэж, ...” гэсэн заалттай агуулгын хувьд нийцэхгүй байна.

“Байнгын хороо”-ны хуралдаан нь чуулган гэсэн зохион байгуулалтын үндсэн хэлбэрийн нэг бүрэлдэхүүн болж, Улсын Их Хурлын тухай хуульд хуульчлагдсан нь байнгын хороо Улсын Их Хурлын бие даасан зохион байгуулалтын хэлбэр байх тухай Үндсэн хуулийн Хорин наймдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн “Улсын Их Хурал үйл ажиллагааныхаа зохих салбар чиглэлээр байнгын хороодтой байна” гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

Ийнхүү Үндсэн хуулийн холбогдох заалтуудтай зөрчилдөж байгаа нь Үндсэн хуулийн Нэгдүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийн “... хууль дээдлэх нь төрийн үйл ажиллагааны үндсэн зарчим мөн”, Далдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн “Үндсэн хуульд хууль, ...бүрнээ нийцсэн байвал зохино” гэсэн заалтуудтай нийцэхгүй байна.

“Чуулган нь нэгдсэн хуралдаан, байнгын хорооны дагнасан буюу хамтарсан түүнчлэн нам, эвслийн бүлгийн хуралдаанаас бүрдэнэ” хэмээн зааснаас улбаалж “чуулганы нэгдсэн хуралдаан” гэсэн ойлголт бий болсон бөгөөд цаашлаад “чуулганы байнгын хорооны хуралдаан”, “чуулганы нам, эвслийн бүлгийн хуралдаан” гэсэн ойлгомжгүй нэр, томъёо үүсэх нөхцөл байдал бий болоод байгаа юм. Улсын Их Хурлын “...байнгын хороо”-ны хуралдаан, Улсын Хурал дахь нам, эвслийн бүлгийн хуралдаан гэж байхаас чуулганы байнгын

хорооны хуралдаан, чуулганы нам, эвслийн бүлгийн хуралдаан гэсэн ойлголт байдаггүй билээ.

Монгол Улсын Үндсэн хуулинд байнгын хороо гэсэн Улсын Их Хурлын зохион байгуулалтын бие даасан хэлбэр байх талаар заасан бөгөөд түүний бүрэн эрх, зохион байгуулалт, үйл ажиллагааны журмыг нь зөвхөн Улсын Их Хурал тогтоож байхаар заасан байна.

Нам, эвслийн бүлгийн хуралдаан нь чуулганы нэг хэсэг болсноороо нам, эвслийн бүлэгт харьяалагддаггүй гишүүдийн эрх ашиг хөндөгдөж байгаа бөгөөд тухайлбал Үндсэн хуульд заасны дагуу тодорхой хугацаанд чуулах /хуралдах/ ёстой чуулганы ажиллагаанд /хуралдаанд/ бүрэн гүйцэд оролцох боломжгүй болж байгаа юм.

Анхны Улсын Их Хурлын тухай хуулиудад "байнгын хороодын хуралдааныг чуулганы ажиллагаанд тооцно" гэж зааж байсан бол 2001, 2006 онуудад шинэчлэгдэн батлагдаж гарсан Улсын Их Хурлын тухай хуульд байнгын хороо, нам, эвслийн бүлгийн хуралдаан нь чуулганы бүрэлдэхүүн байх тухай заасан байна. Тухайн үеийн Улсын Их Хурлын холбогдох заалт нь өөр хоорондоо адилгүй найруулагдсан байх боловч байнгын хороо болон нам, эвслийн бүлгийн хуралдааныг чуулганы үйл ажиллагаанд, өөрөөр хэлбэл чуулган чуулсанд /хуралдсанд/ тооцуулж байгаагаараа ижил агуулгатай юм" гэжээ.

Хоёр. Улсын Их Хурлын итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч, Улсын Их Хурлын гишүүн Д.Дондог Үндсэн хуулийн цэцэд ирүүлсэн тайлбартаа:

"Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлсэн хууль, бусад шийдвэрийн төсөл, Улсын Их Хурлын

бүрэн эрхэд хамаарах Улсын Их Хурлаар хэлэлцэн шийдвэрлэх аливаа асуудлаар байнгын хороо, нам, эвслийн бүлэг өөрийн байр сууриа илэрхийлж санал, дүгнэлт гаргах эрхтэй байдаг. Улсын Их Хуралд суудал авсан нам, эвслийг ийнхүү парламентын зохион байгуулалтын бүтцэд оруулсан нь манай улсад 1990 оноос эхэлсэн ардчилсан эрх зүйт төрийн тогтолцооны зарчмыг хэрэгжүүлж улмаар Үндсэн хуулиндаа батлан тунхагласан юм. Өөрөөр хэлбэл нам төвтэй төрийн байгуулалтаас ардчилсан төрийн байгуулалтад шилжин Улсын Их Хурлыг ард түмний нэрийн өмнөөс төрийн эрхийг барьж тус орны гадаад, дотоод бодлогын үндсийг тогтоож буй төрийн эрх барих дээд байгууллага мөн гэж тогтоож өгсөн.

Үндсэн хуулийн Хорьдугаар зүйлд "Монгол Улсын Их Хурал бол төрийн эрх барих дээд байгууллага мөн бөгөөд хууль тогтоох эрх мэдлийг гагцхүү Улсын Их Хуралд хадгална." гэж заасан байдаг. Иймд Улсын Их Хурал дахь нам, эвслийн бүлэг тухайн нам, эвслийн бүлгээс нэр дэвшин сонгогдсон Улсын Их Хурлын гишүүдээс бүрддэг бөгөөд Улсын Их Хуралд сонгогдоогүй гадуур байгаа хүчин төрийн бодлогыг тодорхойлохгүй. Хоёрт нам, эвслийн бүлэг зөвхөн санал, дүгнэлт гаргах бөгөөд шийдвэрийг Улсын Их Хурал гаргадаг юм.

Иргэн Н.Ариунболдын "чуулган" гэдэг нь "хуралдаан" байна гэсэн үндэслэлийг бүрэн дүүрэн хүлээн зөвшөөрч байна. Улсын Их Хурал буюу парламентын үйл ажиллагааны гол чухал хэлбэр бол "хуралдаан" бөгөөд асуудлыг цөөнхийн саналыг харгалзан олонхийн санал хурааж шийдвэрлэдэг. Улсын Их Хурал өөрөө 76 гишүүнээс бүрддэг. Үндсэн хуулийн Хорин нэгдүгээр зүйлийн 1-д

"Улсын Их Хурал нэг танхимтай, далан зургаан гишүүнтэй байна" гэж заасан.

Улсын Их Хурал бүрэн эрхээ чуулган буюу "хуралдаан" гэсэн хэлбэрээр хэрэгжүүлнэ. Байнгын хороо, нам, эвслийн бүлэг гишүүдээс бүрдэнэ. Тэгэхээр Улсын Их Хурлын гишүүд хуралдана гэсэн үг юм.

Улсын Их Хурал чуулганаараа төрийн гадаад, дотоод бодлогын, улсын эдийн засаг, нийгмийн хөгжлийн, төрийн байгуулалтын асуудлуудыг хэлэлцэн шийдвэрлэхдээ хуралдахаас гадна Улсын Их Хурлын гишүүд бүрэн эрхийнхээ дагуу хууль, Улсын Их Хурлын бусад шийдвэрийн төсөл боловсруулах, байнгын хорооны хуралдаанаар төслийг хэлэлцүүлэх, хууль, Улсын Их Хурлын бусад шийдвэрийн биелэлтийг хянан шалгах, Улсын Их Хуралд ажлаа шууд хариуцан тайлагнадаг бусад байгууллагын тайлан, мэдээллийг сонсох, нутгийн өөрөө удирдах болон захиргааны байгууллагын ажилтай танилцах, иргэдийг хүлээн авч уулзах, хүсэлтийг нь сонсож холбогдох арга хэмжээ авах зэргээр олон төрлийн асуудлыг шийдвэрлэдэг болно.

Эдгээрээс үзэхэд Улсын Их Хурлын чуулган бол хуралдаанаас гадна байнгын хороо, Улсын Их Хурлын үйл ажиллагааны зохион байгуулалтын хэлбэрийг нэгэн адил хамаардаг цогцолбор ойлголт юм.

Нам, эвслийн бүлэг нь Улсын Их Хурлын гишүүдийн үйл ажиллагааны зохион байгуулалтын хэлбэр бөгөөд Улсын Их Хурлын бүтцэд хамаарч байдаг тул түүний эрх, үүрэг, үйл ажиллагааны зохион байгуулалтын бусад асуудлыг нэгэн адил Улсын Их Хурлын тухай хуулиар зохицуулж байдаг.

Тийм ч учраас эрхлэх ажлаа намын дээд, төв, гүйцэтгэх байгууллагын өмнө шууд хариуцахгүй байхаар хуульчлан заасан. Бүлэг нь байнгын хороотой адил хуралдаан хийж байж төсөл болон бусад асуудлыг хэлэлцэж санал, дүгнэлт гаргах зэргээр тодорхой эрх, үүрэгтэйгээр ажилладаг тул аливаа чуулган зарлагдсан хугацаанд нам, эвслийн бүлэг тодорхой цаг хугацаанд хуралдаанаа хийх шаардлагатай байдаг.

Энэ утгаараа Улсын Их Хуралд суудал авсан нам, эвслийг гишүүдийн үйл ажиллагааны зохион байгуулалтын хэлбэр гэж ойлгож Үндсэн хуулийн Хорин тавдугаар зүйлийн 4 дэх хэсэгт "Улсын Их Хурлын бусад бүрэн эрх, ...зохион байгуулалт, үйл ажиллагааны журмыг хуулиар тогтооно" гэж заасантай нийцнэ гэж үзэж байна" гэжээ.

ҮНДЭСЛЭЛ:

1.Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Хорин долдугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт "Улсын Их Хурал бүрэн эрхээ чуулган, зохион байгуулалтын бусад хэлбэрээр хэрэгжүүлнэ" гэж зааснаас үзэхэд "чуулган" нь Улсын Их Хурлын үйл ажиллагааны зохион байгуулалтын үндсэн хэлбэр болох нь тодорхой байна. Энэ нь ч Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.2-т нэгэн адил хуульчлагджээ.

Аливаа улс төрийн намын зорилго нь сонгуульд дангаар буюу хамтран /эвсэл/ оролцож өөрийн дэвшүүлсэн мөрийн хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх чадамж бүхий суудлыг парламентад бүрдүүлэх явдал байдаг. Түүнчлэн "нам, эвслийн бүлэг" гэх Улсын Их Хурлын зохион байгуулалтын бүтцийг Монгол Улсын Үндсэн хуульд

хуульчилснаас гадна нам, эвслийн бүлэг нь зөвхөн тухайн сонгуулийн дүнд бий болж болохоор зохицуулсан байна. Нам, эвслийн бүлгийг Улсын Их Хуралд суудал бүхий нам, эвслээс ийнхүү Үндсэн хуулиар ялгамжтайгаар хуульчилсан нь парламентат ёсны мөн чанар, парламентын намууд болон түүний эрх хэмжээ, чиг үүрэгтэй салшгүй холбоотой юм.

Монгол Улсын Үндсэн хуульд олон намын тогтолцоонд үндэслэсэн байнгын ажиллагаатай парламентийн үндсийг бий болгосон бөгөөд Улсын Их Хурлын бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэх хэлбэр болох "чуулган"-д нам, эвслийн бүлгийн хуралдаан хамаарахгүй гэсэн үзэл баримтлал илэрхийлэгдэхгүй байна. Нам, эвслийн бүлэг Улсын Их Хурлын бүтэцэд нэгэнт хамаарч байгаа тул түүний хуралдааныг чуулганы бүрэлдэхүүнд оруулсан нь үндэслэлтэй байна.

Иймд Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.3-т "Чуулган нь ... түүнчлэн нам, эвслийн бүлгийн хуралдаанаас бүрдэнэ" гэж заасан нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Нэгдүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийн "хууль дээдлэх... нь төрийн үйл ажиллагааны үндсэн зарчим мөн". Хорин долдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн "Улсын Их Хурал бүрэн эрхээ чуулган, зохион байгуулалтын бусад хэлбэрээр хэрэгжүүлнэ", 2 дахь хэсгийн "Улсын Их Хурлын ээлжит чуулган хагас жил тутам нэг удаа тавиас доошгүй ажлын өдөр чуулна", Далдугаар

зүйлийн 1 дэх хэсгийн "Үндсэн хуульд хууль, ... бүрнээ нийцсэн байвал зохино" гэсэн заалтыг зөрчсөн гэх үндэслэл тогтоогдохгүй байна.

Үндсэн хуулийн цэцэд маргаан хянан шийдвэрлэх ажиллагааны тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийг удирдлага болгон

МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДСЭН ХУУЛИЙН НЭРИЙН ӨМНӨӨС ДҮГНЭЛТ ГАРГАХ нь:

1. Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.3-т "Чуулган нь ... түүнчлэн нам, эвслийн бүлгийн хуралдаанаас бүрдэнэ" гэсэн нь Үндсэн хуулийн Нэгдүгээр зүйлийн 2, Хорин долдугаар зүйлийн 1, 2, Далдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн заалтыг тус тус зөрчөөгүй байна.

2. Энэхүү дүгнэлтийг Үндсэн хуулийн цэцэд маргаан хянан шийдвэрлэх ажиллагааны тухай хуульд заасны дагуу хэлэлцэж, хэрхэн шийдвэрлэсэн тухай хариу ирүүлэхийг Улсын Их Хуралд уламжилсугай.

ДАРГАЛАГЧ**Н.ЖАНЦАН****ГИШҮҮД****П.ОЧИРБАТ****Ж.АМАРСАНАА****Ж.БОЛДБААТАР****Ц.САРАНТУЯА**

Монгол Улсын Их Хурлын Тамгын газраас гаргав.
Хаяг: <<Төрийн мэдээлэл>> эмхтгэлийн зөвлөл.

Улсын Их Хурлын Тамгын газрын
Хэвлэх хэсэгт хэвлэв.

Улаанбаатар-12
Төрийн ордон

☎ 265958
Индекс 14003

☎ 329487
Хэвлэлийн хуудас 2.5